

**ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF LISTENERS AT THE LESSONS
ON THE SUBJECT MATTER OF "NON-FOOD PRODUCTS COMMODITY"**

**ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ НА УРОКАХ З
ПРЕДМЕТУ «ТОВАРОЗНАВСТВО НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ»**

Dernova L.P. / Дернова Л.П.

lecturer / викладач.

*DNZ «Hersonski zentr PTO DSZ», Nova Kahovka, Peremoga, 7a, 74900
ДНЗ «Херсонський центр ПТО ДСЗ», Нова Каховка, Перемоги, 7а, 74900*

***Анотація.** В роботі розглядається застосування різноманітних форм та методів самостійної роботи слухачів на уроці, важливість самостійної роботи на уроці для формування професійних компетентностей, набуття слухачами знань в процесі особистої самостійної навчальної діяльності.*

***Ключові слова:** самостійна навчальна діяльність, самостійна робота, форми самостійної роботи, методи самостійної роботи.*

Вступ. Нова освітня парадигма, що характеризується переходом від авторитарної педагогіки до гуманістичного розвитку особистості, обумовила оновлення фахової освіти. Сучасний професійний заклад освіти потребує застосування не тільки традиційних методів навчання, а й нових підходів до активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Важливим завданням на сьогодні для професійної (професійно-технічної) освіти є виховання слухача, який вміє навчатися, здатний і схильний самостійно поглиблювати, розширювати свої знання і вміння.

Наразі для навчальних закладів стоїть завдання дати слухачам не готові знання, а навчити їх самостійно оволодівати ними.

Важливе місце в системі класифікації методів навчання в залежності від основної дидактичної задачі займає самостійна робота. Відомо, що саме самостійна діяльність сприяє доброму засвоєнню здобувачами освіти знань, розвитку вмінь, навичок. Саме тому під час організації навчального процесу доцільно це враховувати та при проведенні уроків обов'язково застосовувати необхідні форми та методи організації самостійної роботи.

Основний текст. Компетентність випускника за професією «Продавець непродовольчих товарів» на сучасному етапі визначається здатністю

орієнтуватись у швидкоплинних умовах професійної діяльності, оскільки затребуваним є спеціаліст, який не чекатиме інструкцій, а прийматиме самостійні рішення, буде відрізнятися мобільністю, динамізмом і конструктивністю.

Головною частиною майбутньої професійної діяльності у сфері торгівлі безпосередньо виступає творча складова, що формується в процесі самостійної роботи слухачів.

Самостійна навчальна робота - вид навчальної діяльності, при якому пропонується певний рівень самостійності слухача в усіх її структурних компонентах - від постановки проблеми до здійснення контролю, самоконтролю і корекції, із переходом від виконання найпростіших видів роботи до більш складних, що носять пошуковий характер [2].

Перед викладачем предмету «Товарознавство непродовольчих товарів» стоїть задача: надати слухачам глибокі та міцні знання щодо групового асортименту, видів, класифікації непродовольчих товарів, їх споживних властивостей, показників якості, вимог стандартизації та сертифікації товарів, навчити використовувати набуті знання на уроках виробничого навчання та при проходженні виробничої практики.

Самостійна робота слухачів на уроці - головний шлях виховання самостійності та розвитку загально-професійної компетентності, але для деяких слухачів це серйозні труднощі. Звичайно, труднощі стимулюють до активності та пошуку. Але разом з цим посилюється і потреба в консультаціях викладача. Використовуючи на уроках самостійну роботу, або видаючи завдання для самостійної роботи додому, необхідна співпраця викладача і слухача [2].

Самостійна робота слухачів проводиться на всіх етапах уроку в залежності від дидактичної цілі.

Враховуючи складність теми, яку необхідно засвоїти на уроці та рівень знань слухачів, застосовується робота з підручником. Правильно організована робота з друкованим або електронним підручником допомагає отримати міцні знання та навчити слухачів самостійно працювати.

Самостійна робота з книгою або електронним підручником необхідна слухачам, щоб знайти необхідний матеріал для вирішення окремих питань, знайти відповіді на отриманні питання. У цьому випадку слухачі чітко бачать сенс опрацювання підручника.

Суттєво активізує процес навчання самостійна робота із законодавчими, нормативними та інструктивними документами: ДСТУ на різні групи товарів, довідники для продавця непродовольчих товарів, інструкції про порядок приймання товарів у магазині, правила роздрібною торгівлі непродовольчими товарами тощо. Необхідно донести до слухача те, що самостійна робота з документами й матеріалами дає безліч необхідних знань.

Одними з найбільш дієвих і поширених засобів спонукання слухачів до активної розумової роботи на уроці є запитання викладача. Сила їх полягає в простоті й доступності.

У залежності від складності теми уроку для закріплення знань слухачів, отриманих на уроці, застосовуються завдання, в основі яких лежить принцип поступового ускладнення матеріалу. У залежності від здібностей слухачів завдання, що пропонуються, мають різні рівні складності та поділені на наступні варіанти:

- перший рівень складності – для виконання завдання даного рівня складності потрібно докладно ознайомитися з базовою літературою та знайти відповіді на запропоновані запитання.

Наприклад, опрацювавши навчальний посібник «Радченко Л.О., Льовшина Л.Д., Головка М.П., М'ячиков О.В., Мартишко І.Ф. Товарознавство непродовольчих товарів: Навчальний посібник.-Х.:Світ книг, 2015. - С.419-425», потрібно надати відповідь на питання: «За якими ознаками класифікують швейні вироби?», «Які види одягу належать до верхнього швейного одягу?», «Яким асортиментом представлена швейна білизна?», «Які вимоги до якості швейних виробів?» та інше;

- другий рівень складності передбачає самостійний пошук та докладне вивчення законодавчих, нормативних та інструктивних документів і матеріалів,

що дає відповіді на запропоновані завдання.

Наприклад, користуючись ДСТУ 2027-92 «Вироби швейні й трикотажні. Терміни та визначення», необхідно розкрити значення трикотажних виробів таких як льоля, спідня сорочка, сорочечка, фуфайка.

Користуючись Законом України «Про захист прав споживачів» (введений в дію Постановою ВР № 1024-XII від 12.05.91) необхідно знайти відповідь, яка вирішить проблему споживача у разі придбання ним товару неналежної якості.

Опрацювавши Перелік товарів належної якості, що не підлягають обміну або поверненню (Постанова КМУ від 19 березня 1994 р. №172), назвати перелік цих товарів.

- самостійне завдання третього рівня складності представляє собою дослідження, виконання якого потребує від слухачів проявлення творчих здібностей.

Наприклад, завданням даного рівня може бути : підготувати презентацію «Асортимент парфумерно-косметичних товарів», «Взуттєві товари» або підготувати реферат на тему «Керамічні товари», «Хутряні товари».

Отримані результати самостійної роботи слухачів перевіряються викладачем та презентуються слухачами під час проведення уроку із застосуванням наступних методів навчання: кейс-метод, демонстрація, частково-пошуковий, дослідницький.

Значне місце в процесі контролю і закріплення знань слухачів відводиться перевірою карткам, вони дозволяють охопити опитуванням велику кількість слухачів.

Оцінювання самостійної роботи слухачів здійснюється в балах, при цьому враховується складність завдань, творчий підхід, своєчасність виконання.

Організуючи самостійну роботу слухача, ненав'язливо вирішуємо виробничі конфліктні ситуації при вивченні матеріалу.

Висновки.

Таким чином, в даний час самостійна робота здобувачів освіти розглядається як один із основних компонентів професійної освіти, оскільки

саме вона створює можливість постійно підвищувати свою професійну компетентність.

Література:

1. Левина И. И. Опыттно-экспериментальная разработка методики самостоятельной работы учащихся на уроке при изучении педагогических дисциплин: Автореф. дис. канд. пед. наук. – М., 1971. – 36 с.
2. Тимченко О.Т. Самостійна робота як дидактична категорія//Педагогіка і психологія. – 2002. – № 3 – 4. – С.64 – 68.
3. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для учнів вищих педагогічних закладів освіти.--К: Академія, 2002. 528с.

References:

1. Levina II Experimental-experimental development of the method of independent work of students in the lesson when studying pedagogical disciplines: Author's abstract. diss. Cand. ped. of sciences. - M., 1971. - 36 p.
2. Timchenko OT Independent work as a didactic category // Pedagogy and psychology. - 2002. - № 3 - 4. - P.64 - 68.
3. Fitsula MM Pedagogy: A Textbook for Pupils of Higher Pedagogical Educational Institutions .-- K: Academy, 2002. 528p.

Abstract. The paper deals with the use of various forms and methods of independent work of students in the lesson, the importance of independent work in the lesson for the formation of professional competences, the acquisition of knowledge by the students in the process of personal independent educational activity.

Keywords: independent educational activity, independent work, forms of independent work, methods of independent work.